Natuurdagboek

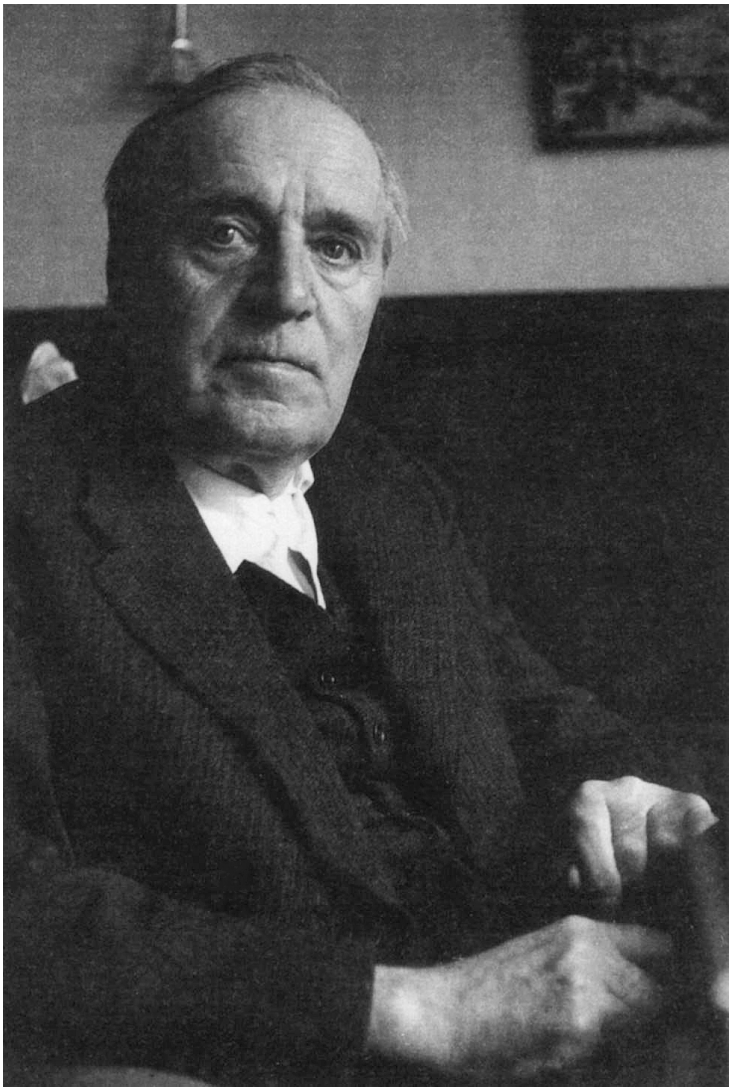

Nescio
Natuurdagboek

Bezorgd door Lieneke Frerichs

UITGEVERIJ NIJGH & VAN DITMAR
AMSTERDAM

Adviseurs: Enno Endt, A. L. Sötemann

Deze editie is tot stand gekomen onder auspiciën van het Constantijn Huygens Instituut der Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen.

Copyright © 1996, 2021 teksten: erven J.H.F. Grönloh
Copyright © 1996, 2021 tekstbezorging en commentaar: Lieneke Frerichs
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Natuurdagboek
1946–1955

1946

13 Februari Woensdag. Met de bus naar Loenersloot. Gewandeld: Vreeland, Kortenhoef, Hilversum (langs kanaal en later langs de Gooische vaart). Met den trein terug (trein 4 uur 19).

Gouden rietkragen om de plas. 2 lammetjes bij het kerkje aan Loenersloot (de man met de twee lammetjes).

25 Februari Maandag. Met de bus naar Abcou. Gewandeld De Vink, Nigtevecht, Nederhorst den Berg, langs den molen bij het fort naar Kortenhoef. Bus naar Hilversum (vàn de hooge brug). Trein 4 uur 19. In den trein: sneeuwstorm!

27 Februari Woensdag. Met de bus heen en weer naar Abcou. Gewandeld heen en weer naar de Weduwe Bon (punt van de Vinkeveensche plassen). Weduwe Bon was dicht.

19 Maart Dinsdag. Met de trein heen en weer naar Nieuwersluis. Gewandeld: westzij Vecht, over de nieuwe brug boven Loenen, rechtuit langs het fort en tusschen de plassen, linksaf naar de driesprong bij Oud-Loosdrecht. Café aan den plas gesloten. Doorgeloopen naar Kortenhoef. Vandaar: Vreeland, oostzij Vecht tot Loenen, oue wipbrug over, westzij Vecht naar Nieuwersluis en station. Gewandeld van kwart voor tienen tot half vijf met rust in Kortenhoef, 'De Nederlanden' (Vreeland) en cafétje in Loenen. – Kleine lammetjes, crocussen en in Kortenhoef een citroenvlindertje.

4 April Donderdag. Groningen via Stavoren. Zomer. Zon in NoordZeekanaal. Edam, Hoorn, Enkhuizen, Hindeloopen, Workum. Wazig.

6 April Zaterdag. Sassenhein (bij Harendermolen).

9 April Dinsdag. Martinitoren (Zuidlaarder meer, Paterswolder meer, Leekster meer, Bedum).

10 April Woensdag. Terug via Stavoren. Gebroken wolkenluchten en zon en witte koppies. Ruim zicht. Workum, Hindeloopen, Enkhuizen, Hoorn, Purmerend.

15 April Maandag. Zomer. Muiderberg met Miep en kind. Gezicht op toren van Naarden en Gooi over het water.

22 April 2den Paaschdag. Met Titi heen en weer naar Zaandam met de boot. Koud, wolken; weinig zon.

26 April Vrijdag. Met den trein van C.S. (7 uur) naar Geldermalsen. Bus naar den Bosch (met canvas overdekt vrachtwagentje met achteruitkijk). Trein naar Eindhoven, aankomst 11 uur.

Dien zelfden avond eersten koekoek en kikkers gehoord.

Verder uit Eindhoven:

27 April Zaterdag. Met de fiets heen en weer naar Oorschot (met Pip) over Oirschotschen dijk en fietspad. Zomer. Kastanjes beginnen te bloeien.

30 April Dinsdag. Tegen den avond met Jan door Zeelst een eind den weg op naar Oerle en terug. Met donker terug (fiets).

1 Mei Woensdag. Per fiets naar Acht via den Oirschotschen dijk. Best. Daar kopje koffie gedronken. Vandaar naar Oirschot (broodje met ham aan 'de Zwaan'). Terug over fietspad. Zomer. De brem bloeit.

In die dagen heb ik de dodders en de brem tegelijk zien

bloeien. 26 April was op weg naar Eindhoven de zomer losgebarsten. De vruchtboomen bloeien, in de eerste dagen van Mei de blauwe en de gouden regen, de meidoorns, rood en wit, de roode kastanjes en overal seringen. Ook nog op veel plaatsen tulpen en zelfs in den tuin van 'Atlanta', bij het station, een roode hyacinth. Lijsterbes bloeit. Veel paardenbloemen.

2 Mei Donderdag. Tegen den avond met een laag zonnetje heen en weer naar Oerle. Potje bier in Oerle, buiten. Met donker terug (fiets).

3 Mei Vrijdagmiddag. Den Oirschotschen dijk op en neer tot den zijweg naar Acht en het vijvertje in 't weitje met de bruine koeien. Zomer (fiets).

4 Mei Zaterdag. Tegen den avond heen en weer naar Oerle en Zandoerle. Zonnig met koelen wind (fiets).

6 Mei Maandagochtend. Heen en weer op de fiets naar Geldrop. In het park om het kasteel gewandeld. Geweldig geboomte.

7 Mei Dinsdag. 's Morgens om 7 uur met de bus van Philips uit Eindhoven. Acht, Best, Boxtel, Vucht. Aan de schipbrug bij Hedel vrij lang moeten wachten. Om Zalt-Bommel. Door de 'bloeiende woestijn' (toren van Asperen en schoorsteenen van Leerdam op den horizon), over de Linge, door Vianen, het poortje door, gewacht aan de schipbrug, op Utrecht aan over den grooten autoweg. Gezicht op IJselstein en Utrecht. Door Utrecht. Gezicht op Nieuw-Loosdrecht (toren) en Hilversum (toren). Door Hilversum en langs Naarden en Muiden naar het Muntplein. Een zeer groene wereld met een zeer blauwe en hooge strakke lucht en wat geel en wit. (De boterbloemen en madelieven alom uit, ook paardenbloemen).

10 Mei Vrijdag. Met de bus naar den Kerkweg (bij het kapelletje aan den weg naar Loenen). Gewandeld naar Vreeland en den stillen kant van de Vecht naar de Vink en Abcou. Met de bus van ruim 3 uur terug. De appelboomgaarden beginnen. Aan de Vecht mijn brood gegeten bij een holle wilg, even beneden den middelsten molen. In Abcou op een hek gewacht in de bocht en pijpjes gerookt.

20 Mei Maandag. Met Os en de bus naar Muiderberg en terug en daar gelanterfant.

21 Mei Dinsdag. Met de bus naar voorbij Loenersloot (Kerkweg). Gewandeld naar Vreeland, het smalle pad langs de Vecht af tot den grooten appelboomgaard (in nabloei). Daar gezeten aan den weg en tusschen de stammen door gekeken naar de groen-en gele-velden en de koeien en een paard en de torens van Abcou. Terug naar Vreeland. Naar Kortenhoef. Daar op de leuning van de hooge brug gezeten tot de bus kwam. Bus Hilversum, spoor Muiderpoort (trein 4 uur 19).

24 Mei Vrijdag. Bus naar *Laren.* Daar in het dorp geloopen. Tram naar Hilversum. Bus naar Kortenhoef. Op het kerkhof gestaan. Aan den zuidelijken berm van den betonnen weg naar Hilversum in de zon gelegen in m'n jas gewikkeld. Bus naar Hilversum, trein 4 uur 19 naar *Centraal.*

28 Mei Dinsdag. Met de tram naar Monnikendam. Met botter heen en weer naar Marken. Zomerzeetje.

Terug met tram. Paling.

29 Mei Woensdag. Zelfde tocht maar met een blikken motorboot in plaats van botter. Driewiekige molen aan den vasten wal. Staat daar al 300 jaar zoo stil op die schilderij. In Monnikendam: 't Zand, Fluweelenburgwal, Weezenland. Onweer en wolkbreuk op de terugreis tusschen Buiksloot en het IJ, terwijl in tram.

5 Juni Dinsdag. Tegen den avond op m'n nieuwe fiets naar den dijk van de Zuiderzee. Donkere lucht zonder veel teekening, meest lichtloos.

6 Juni Woensdag. Tegen den avond naar de hooge brug over het Merwede-kanaal (fiets). Mooi panorama, met wolkenlucht.

7 Juni Donderdag. In den laten namiddag op de fiets over Zeeburg naar Schellingwou, Durgerdam en Kinselmeer. Warm en zonnig. Mooie zonnige verlatenheid over het land, mooi zeetje.

8 Juni Vrijdag. Met Bob met de tram naar Monnikendam en heen en weer gevaren naar Marken met het bootje. Op Marken een veiling van lapjes in hotel de Jong en een dooie in de Kerkbuurt. Met tram terug.

Tegen den avond op de fiets naar den Zuiderzeedijk.

11 Juni Dinsdag. Met de fiets naar Nederhorst den Berg, langs Gaasp, Merwedekanaal, door Nigtevecht en zoo terug. In Nederhorst den Berg in den toren geklommen.

Ver zicht.

13 Juni Donderdag. Naar den dijk van de Zuiderzee.

14 Juni Vrijdag. Met Os, Donkersloot en Klaas de Vries (chauffeur) per auto naar Groningen. Tien voor tien van huis, tien voor vier bij Bob. Koffie gedronken in Harderwijk aan zee en een kopje thee in Assen aan de Brink, in 'Central'.

Gezicht op Hattem, wolken boven de Veluwe.

15 Juni Zaterdag. 's Morgens met de auto naar Bakkeveen over Hoogkerk etc., Tolbert, Marum, de Wilp.

16 Juni Zondag in Bakkeveen.

17 Juni Maandag 's avonds tegen half zeven met de auto uit Bakkeveen (met Os, chauffeur en dienstmeisje van Donkersloot). Over Duurswoude, Donkerbroek, Makkinga (dit lag rechts op zij), Oosterwolde, Klein Wateren, Diever, Dieverbrug, langs Hoofdvaart en verder om Meppel en Zwolle, door Nijkerk en door Amersfoort. Even over tienen thuis. In één trek doorgereden. Schemering in Soest.

21 Juni Vrijdag, langste dag. Tusschen 8 uur en half negen op de hooge brug over het Merwedekanaal in den weg naar Muiden. Heiig met roode zon.

25 Juni Dinsdag. Met de boot van half tien naar Harderwijk, aankomst kwart over één. Gezeten voor 'Zeezicht'.

Buitengewone ochtend, met alle witte, grijze en blauwe pasteltinten en tinteling op zee.

Briefkaart gekocht voor Ossi bij Wüstmann, op den hoek van de Markt. Boot ½ 3 terug, wonderlijke verlichting van het torentje van Schellingwou. Tegen ½ 7 aan den wal in Amsterdam.

26 Juni Woensdag. Weer met de boot heen en weer naar Harderwijk. Zelfde tijden. 's Morgens stil, grijs, meest in volle zee door het beperkte zicht. Gezeten *naast* Zeezicht. Pleintje met de driedubbele rij bloeiende linden. 's Middags wolken en wind en weinig zon.

29 Juni Zaterdag. Met de bus van kwart voor 11 naar Loenersloot (Kerkweg). Gewandeld naar Vreeland. Gezeten voor 'de Nederlanden'. Gewandeld tot bij den molen aan den weg naar Kortenhoef, op een paaltje gezeten. Daar de bus gepakt naar Hilversum. Trein terug.

1 Juli Maandag. Trein 8 uur 23 naar Assen. Amersfoort overstappen. Van Amersfoort naar Zwol zeer vol. In Assen 2½ uur gewacht op bus, die me slechts tot Haulerwijk bracht (over

Ubbena, Norg en Veenhuizen). Verder per brikje, te voet en per luxe auto naar Bakkeveen. Hôtel van der Meer. In Bakkeveen veel bloeiende jasmijn.

3 Juli Woensdag. Fiets naar de Friesche Palen. Bus naar de Knijpe. Fiets naar het Oranjewoud. Op de belvedere. Even heen en weer gefietst tot aan den klinkerweg bij Oudeschoot. Terug naar de Knijpe. Tram tot Olterterp. Per fiets door de gloeiende verdommenis naar Bakkeveen.

4 Juli Donderdag. Fiets naar de Voorwerkers brug. Bus naar Drachten. Tram naar Suameer. Fiets naar Garijp, Eernewoude en Hôtel Princehof. Met den motorschipper naar Leeuwarden (door Wartena). Trein Heerenveen, tram Marum West, fiets Bakkeveen.

5 Juli Vrijdag. Met Os naar huis: bus Drachten, tram Sneek. Door Sneek gedwaald. Trein Stavoren. Boot. Veel wind. Enkhuizen-Amsterdam trein. 10 uur 19 vertrokken, 's avonds over tienen thuis.

6 Juli Zaterdag. 's Middags heen en 's avonds terug per trein naar Hilversum voor Rietje's bruiloft.

12 Juli Vrijdag. Met de boot heen en weer naar Harderwijk. Heen met een miserabel klein bootje van Zwaag dat anders op Marken vaart, de groote boot was afgehuurd door de volkshuishoudscholen voor een tochtje naar Marken. Warm weer met egale lucht en egale zee, te egaal, zon. In Harderwijk even gezeten voor 'Monopole' (naast 'Zeezicht'). Terug met het kleine bootje 'van de Holland-Veluwe lijn'. Vrij vol, maar kon daarop boven in de open lucht zitten.

Om ½ 10 uur Amsterdam weggevaren, om 2 uur uit Harderwijk, omtrent 6 uur weer in Amsterdam aan den steiger.

20 juli Zaterdag. Met den trein van 7 uur 36 's avonds van de Muiderpoort Jan Zeven weggebracht tot Bussum. 8.54 in Bussum, 8.55 terug. Hij door naar Hilversum.

21 Juli Zondag tegen den avond op de fiets naar de Merwedebrug.

23 Juli Dinsdag. Met Os naar Camperduin. 8 uur uit huis, volle tram, volle trein naar Alkmaar. Bus naar Bergen. Voor den Rustenden Jager gezeten en op de ruïne gekeken, met de boomen, de schaduwen, het grasveldje, de 2 opstaande grafsteenen en het muurtje. En den kastanjeboom buiten het muurtje. Overvolle bus naar Camperduin. Over éénen aan het strand. Om half 4 terug met de bus van 3 uur naar Alkmaar. Zeven uur thuis.

Eerst bedekte lucht en koel, later zomer. Veel oue kennissen gesproken, ook juffr. Schippers.

27 juli Zaterdag tegen den avond op de fiets naar de Merwedebrug.

28 Juli Zondag. Op de fiets uit van ½ 10 tot 6 uur. Oostermeer en Westeramstel, Ouerkerk, stille zij, bij de Waver in het gras gezeten en gekeken naar den toren van Vinkeveen met wolken. Weduwe Bon. Abcou, Vink, langs Gaasp naar huis. Wind. 's Ochtends veel donkere wolken, 's middags meer zon.

Hortensiadag.

1 Augustus Donderdag. Op de fiets uit van 10 tot ½ 6. Nigtevecht, Nederhorst den Berg, Kortenhoef. Op leuning van de brug gezeten. Vreeland. Stille zij Vecht. De Vink. Gaasp. Veel wind, vaak donkere wolken. Na vier uur zonnig met witte wolkjes.

4 Augustus Zondag. Fiets: Gaasp, Gein, De Vink, Nigtevecht, Nederhorst den Berg, Ankeveen, Weesp, Muiden, Amsterdam. Volop zomer.

7 Augustus Woensdag. Heen en weer naar den Tafelberg boven Blaricum op de fiets. Buiig en winderig. Langs Muiden, om Naarden en langs Oud-Bussum, Donkersloot bezocht in z'n woonwagen.

11 Augustus Zondag. Per fiets naar De Vink, Nigtevecht, de Vecht af naar Zwanevecht. Volop zomer. Zeer romantisch. Bij Hinderdam over de Vecht gevaren. Vecht gehouden tot Weesp. Weesp bekeken: Oude Kerk, Stadhuis ('Groote plein'). Langs Gaasp naar huis.

14 Augustus Woensdag. 's Middags met goed weer even heen en weer naar Weesp. Weesp bekeken als boven en 't St. Bartholomaeus Gasthuis met de drie poortjes (1623, 1623 en 1650) ontdekt.

15 Augustus Donderdag. Tegen den avond op de fiets naar de Zuiderzee met een laag zonnetje. Zon tintelt goud op glas van het Muiderslot.

16 Augustus Vrijdag. Fiets: Gaasp, Gein, Abcou, Winkel, Waver, Amstel, Ouderkerk, Amstel, Amsterdam.

Lekker zomerweer, tot voorbij Abcou zon, aan de Waver groote heete droppels, na Ouerkerk weer zon.

Geheel windstil.

19 Augustus Maandag. Volop zomer. Fiets: Gaasp (groote bocht heel mooi), De Vink, Abcou, Weduwe Bon, Stokkelaarsbrug en *Bullewijk* naar Ouerkerk. Stille zij van den Amstel.

24 Augustus Zaterdag. Fiets: Ouderkerk, Bullewijk, Abcou, Vink, Nigtevecht, bij Hinderdam over, kon Weesp niet in (houten brug kapot). Muiden, Amsterdam.

26 Augustus Maandag. Fiets: De Vink, Nigtevecht, den geheelen westelijken (zuidelijken) oever van de Vecht gevolgd naar Weesp. Vandaar naar huis.

30 Augustus Vrijdag. Heen en weer naar Weesp op de fiets. Zonnig en helder maar stormachtige wind. Wegens wind teruggekeerd.

1 September Zondag. Fiets: Weesp, zuidelijken oever van de Vecht tot den kop van het land, daar vastgereden. Even terug en dan op den grooten weg uitgekomen en op de brug bij Uitermeer gaan staan. Heerlijk zomerweer, warm en zonder wind. Tegen 12 uur kwamen er eenige wolken op. Langs den westelijken oever van de Vecht naar Nigtevecht. Precies om 12 uur aan het schuitje. Overgevaren. Naar Nederhorst den Berg. Kortenhoef (op de hooge brug). Oud Loosdrecht (driesprong). Op den steiger van het hotel gezeten met een kopje thee. Wel 100 zeilen. Mooie gebroken wolkenlucht, meest wat zonnig. Gezicht op Nieuw Loosdrecht. Terug: Vreeland, westelijken oever van de Vecht, De Vink. Tien voor ½ 3 van den Driesprong, vijf voor ½ 4 aan de Vink. Daar gezeten. Kwart voor vijven thuis.

Na drieën: donkere lucht zonder zon, geheel stil van wind, warm. Ietwat melancoliek fin de saison.

3 September Dinsdag. 's Middags ½ vier op de fiets: stille zij Amstel, Ouerkerk, Bullewijk (gezeten in de weranda van de gesloten Voetangel, 2 zwanen op het water). Stokkelaarsbrug, langs de Winkel naar Abcou en over den straatweg naar huis. Over zevenen thuis. Bedekte lucht met soms wat gesluierd zonlicht.

7–9 September. Tocht naar Zeeland met Jan Zeven.

7 *September* Zaterdag. 10 uur 5 van C.S., overstappen Rotterdam, 12 uur 3 naar Dordrecht. In Rotterdam kopje koffie met gebakje. In Dordrecht overstappen. Moerdijk! Ruim ½ 4 in Middelburg. Busje naar Veere. Half 5 in Veere. Goed weer. Om ½ 6 op het Hospitaal. Wijd zicht: Schouwensche duinen en Zierikzee, Zandkreek en NoordBeveland, Goes, Sraskerke, geheel Walcheren, Westerschelde en Zeeuwsch Vlaamsche kust.

8 September. Zondag in Veere gebleven, daar geen enkele communicatie op Zondag. Regenachtig Walcheren ziet er uit kaal met wat dooie boomen als een nieuwe ontginning in Drenthe. Om ½ 6 weer op het Hospitaal. Beperkt zicht: *geen* Westerschelde, geen Zierikzee. Okerkleurige regenwolken van Vlissingen tot Westkapelle.

's Avonds maan op de kreek.

Maandag 9 September 8 uur 10. Bus naar Middelburg. Middelburg bekeken: Kaaien, Kuipersgang. ± ¼ is weg n.l. het zuidelijk stuk van de Lange Delft, de Balans en de straten van daar naar de Markt, 2 kanten van de Markt, hotel de Abdij. Van de abdij staan groote hooge vormlooze stukken. Gebouwen van het Provinciale Gouvernement intact. Lange Jan heeft z'n top verloren, ziet er met een nooddakje als een calotje uit de verte uit als een watertoren. Stadhuis sterk beschadigd maar hoofdvorm vrijwel intact. De *leelijkste* huizen op de Markt staan er nog n.l. de bioscoop Luxor en sociëteit en de Amsterdamsche Bank.

Om ½ 10 met bus naar Vlissingen-Keersluis. Naar de boot geloopen. Om ½ 11 met de boot naar Breskens. Primitieve pont zonder comfort of beschutting. Zilver op het water, harde wind. Kopje koffie in een houten nood-restaurant bij den haven van Breskens. ½ 12 met de electrische tram naar Terneuzen (Hoofdplaat, Biervliet, 'Pyramide' (een gehucht),

Philippine met kastanjepleintje, Hoek, Terneuzen), kwart over 1 aan. Volop zomer in Zeeuwsch Vlaanderen en geen zichtbare schade, alleen de sluis bij Terneuzen onbruikbaar, over een kippenbruggetje gestrompeld. Gegeten in Grand Hôtel Rotterdam. Door Terneuzen gewandeld: armetierig. Wat elders mooi is (kleine huisjes, gangetjes) is hier ook leelijk, nergens eenige verheffing. Gestaan voor Gerda's huis [...]. Om 4 uur vertrok het bootje naar Hoedekenskerke. Zon en wind op de Westerschelde en 4 zeeschepen, o.a. een fantastische witte Noor. Tien over vijven aan. Treintje naar Goes paralel met lage zon. Groen en goud landschap. Wilgen! Zes uur van Goes. Mooi gezicht op Bergen, laag water, zon bijna ondergaand in wolken. Moerdijk eigenlijk te donker, volle maan boven oostelijken hoek. Dordrecht overstappen. Mooi gezicht op donkere stad en rivier met lichten. 10 uur 40 aan het C.S.

12 September Donderdag. Fiets: Weesp, zuidelijken oever Vecht, brug bij Uitermeer, oostelijken oever: Nederhorst den Berg, langs fort en molen tot brug Kortenhoef, daarna naar driesprong OudLoosdrecht. Van 12 uur tot ½ 1 op den steiger gezeten, slechts enkele zeilen op de plas. Zon, wat wolken. Extatisch ½ uur.

Terug: Vreeland, westelijken oever, de Vink, Gein, Gaasp. Ruim 3 uur thuis. Zomer.

15 September Zondagmiddag. Fiets over Zeeburg naar Schellingwou. Ransdorp-Durgerdam-Schellingwou, Nieuwendam-Tolhuispont. Goue vegen boven het IJ en de stad.

16 September Maandagmiddag. Fiets: Gaasp, De Vink, in Nigtevecht over, Vecht langs tot waar de weg ophoudt. Over dijkje van gras tot de wasscherij. Om 5 uur in Nederhorst den Berg. Ontmoeting met oud dametje. Oostelijken Vechtoever, brug over bij Uitermeer, zuidelijken Vechtoever, Weesp, Gaasp. Half 8 in Miep's huis.